

ZA Zgodą

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

**Opracowanie Rzecznika Praw Obywatelskich we współpracy
z organizacjami społecznymi: Fundacją Feminoteka i Centrum Praw Kobiet**

Za Zgodą to zaproszenie do rozmowy na temat przemocy seksualnej.

Nadal nie umiemy o niej mówić. Ze wstydu, z braku odpowiednich słów, z bezsilności, ze strachu. Osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej pozostają niesłyszane lub podważa się ich wiarygodność. Nie potrafimy nazywać swoich emocji i potrzeb, czasem sami nie zdajemy sobie z nich sprawy - tym trudniej zrozumieć nam potem sytuację, gdy stanie się coś złego.

Zgoda w sytuacjach intymnych jest prosta. Działa dokładnie tak samo, jak w życiu codziennym, z tym że konsekwencje uprawiania seksu bez zgody drugiej osoby są dużo poważniejsze.

Jeśli masz wątpliwości czy osoba ma ochotę na seks - otwarcie zapytaj.

Jeśli nadal masz wątpliwości - po prostu nie uprawiaj seksu.

Na początek zachęcamy do obejrzenia dwóch krótkich filmów, które w prosty sposób pokazują, że zgoda w życiu codziennym nie różni się za wiele od zgody w intymnej relacji.

Chodzi po prostu o uszanowanie woli drugiej osoby:

[Kampania Tea and Consent zrealizowana przez Emmeline May i Blue Seat Studios](#)

[Kampania Get Consent zrealizowane przez Canadian Women's Foundation](#)

Być może jesteś osobą, której ten problem w ogóle nie dotyczy. Zastanawiasz się, po co tyle mówić o zgodzie na seks, przecież mamy ważniejsze problemy. Tymczasem przemoc seksualna dotyczy wielu osób z naszego najbliższego otoczenia.

Przemoc seksualna może spotkać Twoją siostrę, Twojego wnuka, sympatycznego studenta z mieszkania obok, koleżankę z pracy, znajomego z dzieciństwa – rozmawiając o trudnych doświadczeniach budujemy wspólnotę, a zmieniając prawo tworzymy tarczę dla osób narażonych na gwałt.

Może jesteś osobą, która doświadczyła gwałtu albo innej przemocy seksualnej. A może znasz kogoś, kto został skrzywdzony.

Chcemy doprowadzić do zmiany prawa, żeby skuteczniej chroniło ofiary. Chcemy stworzyć społeczną przestrzeń do rozmowy o doświadczeniu przemocy seksualnej. Chcemy zmienić język debaty i skończyć z krzywdzącymi stereotypami.

Być może chcesz tylko dowiedzieć się czegoś więcej o rzeczywistej skali zjawiska gwałtu, doedukować się. Może pracujesz z młodzieżą albo masz dziecko, z którym chcesz porozmawiać o stawianiu i szanowaniu granic. Może zastanawiasz się, o co w tym wszystkim chodzi i czemu coraz częściej słyszysz o przemocy seksualnej w mediach czy na portalach społecznościowych.

Zachęcamy do dzielenia się wiedzą, a przede wszystkim do rozmowy i refleksji.

W ramach akcji **Za Zgodą** Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich razem z organizacjami społecznymi przygotowało krótkie opracowanie, jak rozmawiać z drugą osobą o zgodzie w relacjach intymnych.

Tłumaczymy też, dlaczego konieczna jest zmiana prawa oraz rozliczamy się z niektórymi popularnymi stereotypami dotyczącymi przemocy seksualnej.

Każda zmiana społeczna wymaga czasu i zaangażowania.

Bądźmy razem Za Zgodą!

W zgodzie ze sobą i drugą osobą 5

Skąd mam wiedzieć, że druga osoba wyraża zgodę na to co robimy?..... 5

Czy muszę się na wszystko zgadzać? 5

Boję się, że to całe zamieszanie ze zgodą spowoduje, że ktoś bezpodstawnie oskarży mnie o gwałt 6

Gwałt - o tym się nie mówi 7

Z czym musi dziś mierzyć się osoba, która chce zgłosić przemoc seksualną? 7

Czy policja, prokuratura i sądy sprawnie działają? 8

Jak wygląda prawo w innych krajach? 8

Czy są jakieś grupy społeczne wyjątkowo narażone na gwałty?..... 9

W jakim wieku ludzie najczęściej doświadczają przemocy seksualnej?..... 10

Kto jest bardziej narażony na gwałt? Kobieta czy mężczyzna?..... 11

Stereotyp zdegenerowanego gwałciela 12

Sama sobie winna - czyli wtórna wiktyalizacja osób doświadczających przemocy seksualnej..... 13

Czy do gwałtów dochodzi też w małżeństwach albo związkach? Czy można zgwałcić pracownicę lub pracownika seksualnego?..... 14

Jak gwałt wpływa na dalsze życie? 14

W zgodzie ze sobą i drugą osobą

Skąd mam wiedzieć, że druga osoba wyraża zgodę na to co robimy?

Tak jak pisaliśmy we wstępie, zgoda w relacjach intymnych nie różni się za wiele od zgody w życiu codziennym. Podstawą jest dobra komunikacja z partnerem/ partnerką.

Druga osoba musi zgodzić się na seks **świadomie** i **dobrowolnie**. Nie naciskaj na nią, nie manipuluj, nie próbuj przekupstwa czy szantażu emocjonalnego – to nie jest dobrowolna zgoda.

Zgoda osoby, która z jakiegoś powodu nie ma pełnej świadomości, co się z nią dzieje, to nie jest zgoda. Jeśli osoba, z którą chcesz uprawiać seks, jest pijana, pod wpływem środków psychoaktywnych, śpi albo po prostu nie rozumie, co się dzieje – seks z nią jest nadużyciem zaufania i przemocą seksualną.

Jeśli masz wątpliwości, czy osoba ma ochotę na seks - otwarcie zapytaj.

Jeśli nadal masz wątpliwości - po prostu nie uprawiaj seksu.

Czy muszę się na wszystko zgadzać?

Nie. Samodzielnie decydujesz, gdzie leżą Twoje granice i czy masz ochotę na seks w danym momencie.

Zgoda w relacji intymnej z drugą osobą musi być **aktualna**. To znaczy, że nawet jeśli kiedyś się na coś zgodziłaś/ zgodziłeś, nie musisz tej sytuacji powtarzać, jeśli nie chcesz.

Dotyczy to również małżeństwa czy związku partnerskiego. Nie jesteś nigdy zobligowany do seksu. Jeśli druga osoba, Twój partner/ partnerka lub mąż/ żona nie szanuje Twojej odmowy – **jest to gwałt**.

Spróbuj rozmawiać otwarcie z drugą osobą o swoich potrzebach – jeśli nie szanuje ona Twojego braku zgody na seks, to sytuacja powinna budzić Twoje zaniepokojenie.

Co ważne, zawsze możesz zmienić zdanie. Zgoda w relacjach intymnych jest też **zmienna**. Jeśli w trakcie uznasz, że jednak chcesz się wycofać z jakiegokolwiek powodu, to jest okej, a partner/ partnerka musi tę zmianę uszanować.

Boję się, że to całe zamieszanie ze zgodą spowoduje, że ktoś bezpodstawnie oskarży mnie o gwałt ...

Chyba każdy chciałby żyć w świecie, gdzie relacje między ludźmi opierają się na szacunku i zaufaniu. Wbrew obawom nie ma potrzeby spisywać zgody, tworzyć specjalnych umów – seks między dwiema dorosłymi osobami, które chcą go uprawiać, jest rzeczą naturalną i bazującą na zaufaniu.

Jeśli brakuje zaufania do partnera, to jest to czerwona flaga od samego początku.

Dlatego po prostu:

Jeśli masz wątpliwości - otwarcie zapytaj.

Jeśli nadal masz wątpliwości - po prostu nie uprawiaj seksu.

W dyskusji o zmianie prawa na takie, które opiera się na zgodzie obu stron (mówimy o tym szerzej w kolejnym rozdziale), często pojawia się argument, że takie prawo może być krzywdzące dla jednej ze stron, zabije spontaniczność i romantyzm, a także może stać się narzędziem do nadużyć i fałszywych oskarżeń.

Prawo oparte na zgodzie ma po prostu wyrównać szanse oraz zapewnić godne traktowanie osobom, które doświadczyły przemocy seksualnej, a dla których obecnie dochodzenie sprawiedliwości jest utrudnione.

Gwałt - o tym się nie mówi

Z czym musi dziś mierzyć się osoba, która chce zgłosić przemoc seksualną?

Często z niezrozumieniem, lekceważeniem, obojętnością, a nawet wrogością.

Polski system sprawiedliwości nie jest wystarczająco przygotowany, by skutecznie radzić sobie z przemocą seksualną.

Dzisiaj, zgodnie z polskim prawem, przemoc seksualna nie jest przestępstwem, jeśli odmowa lub protest osoby krzywdzonej były mało wyraźne lub nieoczywiste, a więc wtedy, gdy nie ma oporu ofiary wobec zachowania sprawcy. Zamiast sprawdzić, czy ofiara wyraziła zgodę, zajmujemy się dociekaniem, czy na pewno odpowiednio głośno powiedziała NIE.

Jeśli nie było oczywistej przemocy, groźby lub podstępu, to praktycznie nie da się udowodnić, że ktoś dopuścił się gwałtu.

Tymczasem badania naukowe jednoznacznie pokazują, że osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej, nie zawsze są w stanie walczyć, bronić się, krzyczeć. Zdarza się, że są jak sparaliżowane, boją się, że sprawca zrobi im jeszcze większą krzywdę¹.

Wyobraźmy sobie takie prawo w innych przestępstwach. Weźmy np. sytuację kradzieży torby z laptopem. Czy jeśli ktoś podejrze i wyrwie nam z ręki torbę, to możemy iść na policję dopiero, jeśli nakrzyczeliśmy na sprawcę, próbowaliśmy go gonić, czy nagrać całą sytuację? Nie.

W sytuacjach skrajnego stresu nasz organizm zachowuje się nieprzewidywalnie, ciało się blokuje, paraliżuje nas strach i nie wiemy, jak się zachować². To całkowicie normalne.

Dlaczego więc oczekujemy, że ofiary przemocy seksualnej będą zachowywać się w określony sposób, aby mogły dochodzić sprawiedliwości?

Również sposób traktowania przez służby osób doświadczających przemocy, sposób prowadzenia postępowania przygotowawczego i sądowego dodatkowo traumatyzuje, a niekiedy upokarza. W Polsce nie przeprowadza się odpowiednio dużo szkoleń dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, policji i służb medycznych, aby wiedzieli oni, jak wspierać ofiary oraz jak przeprowadzać czynności, aby nie doprowadzić do wtórnej wiktyimizacji.

¹ <https://rapecrisis.org.uk/get-help/looking-for-tools-to-help-you-cope/feelings/fight-or-flight-response/>

² <https://feminoteka.pl/dlaczego-sie-nie-bronily-reakcja-na-traumatyzujace-doswiadczenie-jakim-jest-gwalt/>

Czy policja, prokuratura i sądy sprawnie działają?

Głęboko zakorzenione w społeczeństwie stereotypy powodują, że mało która osoba doświadczająca przemocy seksualnej, decyduje się zgłosić sprawę Policji.

Nawet 92% uczestniczek badania nie zgłosiło gwałtu na policji – wynika z raportu „Przełamać tabu – prawa ofiar przemocy seksualnej” realizowanego przez Fundację na rzecz Równości i Emancypacji STER w 2016 roku³.

Oprócz problemu niezgłaszania gwałtów przez osoby pokrzywdzone można zauważyć, że **bardzo mały odsetek spraw trafia do sądów**. Według danych Komendy Głównej Policji⁴ w 2017 roku wszczęto **2486** postępowań w sprawach dotyczących zgwałcenia, stwierdzono 1262 przestępstwa, wykryto – **1050**.

Fundacja STER wskazuje natomiast, że **„Szczególnie alarmująca jest skala umorzeń postępowań prokuratorskich w sprawach dotyczących przestępstwa zgwałcenia – umorzono 2561 spraw spośród 4172 wszczętych postępowań, czyli 61%⁵”**.

Jeśli zsumujemy odmowy wszczęcia postępowania i umorzenia, to okazuje się, że **67% spraw zostaje zakończonych w prokuraturze i nie trafia do sądu** [...].

W 10 prokuraturach rejonowych łączny odsetek odmów wszczęcia postępowania przygotowawczego i jego umorzenia, w tym umorzenia przed wszczęciem, **wynosi ponad 90% spraw.**”

Jak wygląda prawo w innych krajach?

Wiele państw wprowadziło zmiany w prawie karnym zakładające, że gwałtem jest stosunek seksualny bez zgody drugiej osoby. Zapisy o zgodzie znalazły się w prawie m.in. w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Belgii, Cyprze, Danii, Niemczech, Islandii, Luksemburgu, Szwecji, Grecji oraz są projektowane w Hiszpanii i Finlandii.

³ <http://www.fundacjaster.org.pl/upload/Raport-STERu-do-netu.pdf> „Przełamać tabu, Raport o przemocy seksualnej” STER, 2016.

⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/wymiar-sprawiedliwosci/wymiar-sprawiedliwosci/ofiary-gwaltu-i-przemocy-domowej,1,1.html>

⁵ „Przełamać tabu, Raport o przemocy seksualnej” STER, 2016.

Modelowym przykładem może być **Szwecja**⁶. W jej przepisach karnych (wprowadzonych w 2018 roku) podjęcie czynności seksualnej bez zgody drugiej osoby stanowi zgwałcenie, nawet jeśli nie występuje przemoc czy groźba jej użycia. Przepisy mówią o zgodzie rozumianej nie tylko jako zgoda werbalna, ale również jako jasno wyrażona chęć wzięcia udziału w czynności seksualnej.

Podobne przepisy obowiązują w stanie **Nowy Jork i w Kanadzie**, gdzie zakazano podejmowania stosunków seksualnych z drugą osobą bez jej zgody.

Jest to też kierunek zmian rekomendowany przez organizacje międzynarodowe - ONZ i Radę Europy.

Co najważniejsze, Polska, zgodnie z prawem międzynarodowym, powinna zmienić Kodeks karny. Jest do tego zobowiązana m.in. w Konwencji antyprzemocowej (stambulskiej).

Czy są jakieś grupy społeczne wyjątkowo narażone na gwałty?

Gwałtów częściej doświadczają kobiety i dziewczęta.

Na gwałt i wykorzystywanie seksualne narażone w znacznym stopniu są także osoby należące do grup wrażliwych: dzieci i młodzież, osoby w kryzysie bezdomności, osoby w detencji, osoby uzależnione od alkoholu lub środków psychotropowych, osoby zależne, osoby z doświadczeniem uchodźstwa, osoby, które z różnych powodów mogą mieć problem z wyrażeniem zgody (np. młodzież czy osoby z niepełnosprawnością intelektualną)⁷.

Osoby te znajdują się często w trudnych sytuacjach życiowych, są zależne od innych, czasem po prostu nie są w stanie zrozumieć sytuacji - są podatne na wykorzystanie.

Państwo powinno szczególnie o nie dbać, zapewniać wsparcie, edukację, specjalistyczną pomoc odpowiadającą na potrzeby poszczególnych grup.

⁶ <https://feminoteka.pl/szwecja-zatwierdzila-nowe-prawo-uznajace-seks-bez-zgody-za-gwalt/>

⁷ WHO: GUIDELINES FOR MEDICO-LEGAL CARE FOR VICTIMS OF SEXUAL VIOLENCE: Although any person can be sexually victimized, there are some individuals or groups of individuals who may be more vulnerable, and so appear to be "over represented" as victims of interpersonal violence, and of sexual violence in particular. These include: children and young adults; children in foster care; physically and mentally disabled men and women; individuals in prison or held in detention; individuals with drug or alcohol problems; individuals with a past history of rape or sexual abuse; individuals in an abusive intimate or dependent relationship; the homeless or impoverished.

https://www.who.int/violence_injury_prevention/resources/publications/en/guidelines_chap2.pdf

W jakim wieku ludzie najczęściej doświadczają przemocy seksualnej?

Badania pokazują, że na gwałt najbardziej narażone są osoby młode.

O tym, że młode osoby częściej doświadczają przemocy seksualnej mówią dane z całego świata. Według danych amerykańskich zebranych przez National Sexual Assault Hotline **69%** osób zgłaszających przemoc seksualną ma do 34 lat⁸. Amerykańskie National Sexual Violence Resource Center podaje, że **81,3 %** kobiet oraz **70,8%** mężczyzn, którzy doświadczyli przemocy seksualnej, deklaruje, że nastąpiło to przed 25. rokiem życia⁹.

Brytyjskie Rape Crisis Center szacuje, że **35%** spraw prowadzonych przez ich biuro dotyczy osób poniżej 25. roku życia¹⁰. Dane z kanadyjskiego Quebecu pokazują, że **66,4%** przestępstw związanych z przemocą seksualną dotyczyło **osób poniżej 18. roku życia, a przemocy takiej doświadczyło w młodym wieku około 16% ankietowanych**¹¹.

W Polsce brakuje danych dokładnie pokazujących skalę przemocy seksualnej. Dysponujemy jedynie fragmentarycznymi badaniami przeprowadzonymi przez organizacje pozarządowe oraz statystykami policyjnymi publikowanymi na stronie GUS.

Z tych ostatnich wynika, że w 2019 roku **86% mężczyzn i 61% kobiet**, którzy doświadczyli przemocy seksualnej miało mniej niż 30 lat¹².

⁸ <https://www.rainn.org/statistics/victims-sexual-violence> - Ages 12-34 are the highest risk years for rape and sexual assault. Those age 65 and older are 92% less likely than 12-24 year olds to be a victim of rape or sexual assault, and 83% less likely than 25-49 year olds.

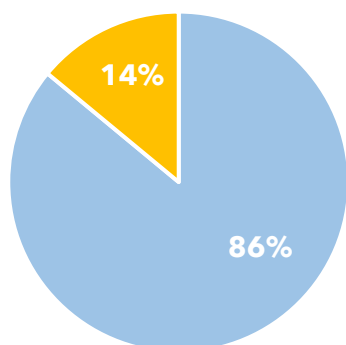
⁹ <https://www.nsvrc.org/statistics> A majority of female victims of completed or attempted rape first experienced such victimization early in life, with 81.3% (nearly 20.8 million victims) reporting that it first occurred prior to age 25. The majority of male victims (70.8% or an estimated 2.0 million) of completed or attempted rape reported that their first experience occurred prior to age 25. (Smith et al., 2018, p. 2)

¹⁰ <https://rapecrisis.org.uk/get-informed/rcew-statistics/>

¹¹ <https://www.inspq.qc.ca/agression-sexuelle/comprendre/statistiques-ampleur-jeunes>

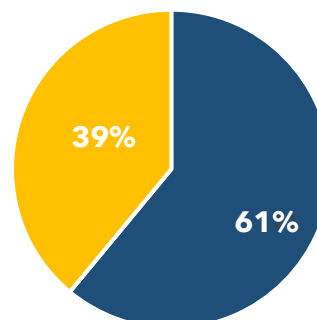
¹² <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/wymiar-sprawiedliwosci/wymiar-sprawiedliwosci/ofiary-gwaltu-i-przemocy-domowej,1,1.html>

Wykres 1. Mężczyźni, którzy doświadczyli gwałtu w 2019 r.

■ poniżej 30 roku życia ■ starsi niż 30 lat

Wykres 2. Kobiety, , które doświadczyły gwałtu w 2019 r.

■ poniżej 30 roku życia ■ starsze niż 30 lat

Kto jest bardziej narażony na gwałt? Kobieta czy mężczyzna?

Z przemocą seksualną częściej mierzą się kobiety i dziewczęta.

Fakt ten potwierdzają badania z całego świata¹³, a także polskie statystyki policyjne.

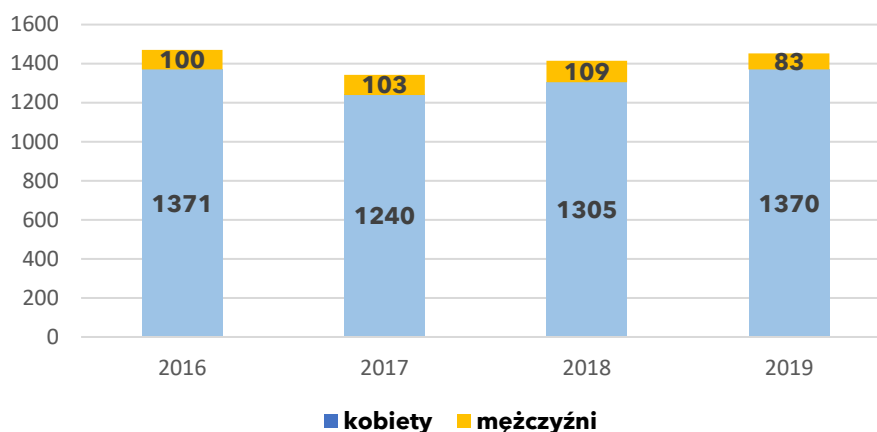
Według danych udostępnionych przez Policję¹⁴ kobiety stanowią od **92% do 93%** osób doświadczających przemocy seksualnej w Polsce.

¹³ 91% of Rape Crisis England & Wales service users were female - <https://rapecrisis.org.uk/get-informed/rcew-statistics/> 82% of all juvenile victims are female.

90% of adult rape victims are female. <https://www.rainn.org/statistics/victims-sexual-violence>
Statystyka dotycząca płci osób doświadczających przemocy seksualnej w USA
<https://www.statista.com/statistics/642458/rape-and-sexual-assault-victims-in-the-us-by-gender/>

¹⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/wymiar-sprawiedliwosci/wymiar-sprawiedliwosci/ofiary-gwaltu-i-przemocy-domowej,1,1.html> Przykładowo w 2016 roku na 1471 spraw kobiety były pokrzywdzonymi aż w 1371 przypadkach, w 2019 roku na 1453 sprawy, aż 1370 dotyczyło kobiet

Wykres 3. Skala przemocy seksualnej z uwzględnieniem płci osób pokrzywdzonych - na podstawie danych Policji o postępowaniach zakończonych

Stereotyp zdegenerowanego gwałciela

Mitem, z którym często się potykamy w przestrzeni publicznej jest fałszywe przekonanie na temat osoby, która zgwałciła.

„Przełamać tabu. Raport o przemocy seksualnej STER” pokazał, że w przypadku kobiet, które wzięły udział w badaniu, **sprawcą gwałtu był obecny (22%) lub były (63%) partner, a do zdarzenia doszło w mieszkaniu (55%)**. Brytyjskie Rape Crisis Center podaje, że nawet **90%** ofiar znało wcześniej swojego sprawcę¹⁵.

Nie mówi się również głośno o gwałtach małżeńskich czy przemocy seksualnej w związkach i relacjach bliskich.

Wbrew temu, co oglądamy na filmach, wiele gwałtów nie wiąże się z występowaniem przemocy fizycznej - osoby atakowane są sparaliżowane ze strachu lub nie bronią się z obawy przed eskalacją sytuacji - brak widocznych śladów na ciele bywa pretekstem do podważania ich świadectwa, a w dzisiejszym stanie prawnym może świadczyć na ich niekorzyść w sądzie. O jakim gwałcie mówimy, skoro osoba się nie broniła i nie protestowała za wszelką cenę?

Stereotyp ten pokazuje błędne postrzeganie społeczne przestępstwa zgwałcenia. Bliska, codzienna relacja z gwałciелеm np. osobą z którą współpracujemy, chodzimy na studia, kolegujemy się - utrudnia dodatkowo ofiarom poradzenie sobie z sytuacją. Boją się one reakcji otoczenia, stygmatyzacji czy odrzucenia lub podważenia wiarygodności ich świadectwa.

¹⁵ Approximately 90% of those who are raped know the perpetrator prior to the offence. <https://rapecrisis.org.uk/get-informed/about-sexual-violence/statistics-sexual-violence/>

Sama sobie winna - czyli wtórna wiktyimizacja osób doświadczających przemocy seksualnej

W społeczeństwie funkcjonuje wiele szkodliwych mitów, które przez lata narosły wobec przemocy seksualnej. Jest to na przykład przekonanie, że przyzwolenie na stosunek seksualny może być wyrażane poprzez ubiór¹⁶: np. sukienka, którą nosiła ofiara „była za krótka”, miała „za duży dekolt”. Dla niektórych osób jest to wymówka, żeby oskarżyć ofiarę o „złe prowadzenie się” czy prowokowanie wyglądem.

Na podobnej zasadzie funkcjonuje mit, że osoba pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych sama doprowadziła do sytuacji, w której padła ofiarą przemocy seksualnej¹⁷. To fałszywe przekonanie przerzuca odpowiedzialność za przestępstwo na ofiarę.

Takie mity i oskarżanie osoby, która doświadczyła przemocy to **wtórna wiktyimizacja**.

Wtórna wiktyimizacja ma miejsce, kiedy ofiara przestępstwa doznaje kolejnej (wtórnej) krzywdy ze strony innych osób - otoczenia, służb pomocowych, osób bliskich. Zachowania charakteryzujące się brakiem empatii, krzywdzące postawy innych ludzi są często wynikiem ciekawości, niewiedzy, nieumiejętności wczucia się w sytuację cierpiącej osoby. Są także - zdecydowanie zbyt często - spowodowane przez stereotypy, skutkujące potępieniem i stygmatyzacją ofiary¹⁸.

Zjawisko to utrudnia ofiarom mówienie o swoich doświadczeniach, zawstydzia je i poniża, prowadzi do pogłębienia traumy.

Pełną odpowiedzialność za przemoc seksualną ponosi osoba, która zignorowała brak zgody drugiej strony¹⁹. Bardzo ważne jest, aby pamiętać o tym rozmawiając z osobami, które przemocy czy gwałtu doświadczyły, a także aby odpowiednio szkolić służby zaangażowane w proces dochodzenia sprawiedliwości: policję, lekarzy, sędziów, pełnomocników czy prokuratorów.

¹⁶ <https://www.independent.co.uk/life-style/rape-victims-clothes-displayed-brussels-belgium-debunk-victim-blaming-myth-a8152481.html> z mitem tym rozprawiają się m.in. twórcy wystawy "What were you wearing?" w brukselskim Centre Communautaire Maritime pokazującej co miały na sobie ofiary gwałtów, gdy zostały skrzywdzone

¹⁷ Podręcznik WHO GUIDELINES FOR MEDICO-LEGAL CARE FOR VICTIMS OF SEXUAL VIOLENCE: A double standard often exists between men and women in terms of drinking alcohol or using drugs. If a woman has been drinking or using drugs she is often blamed for her victimization. On the other hand, the perpetrator's behaviour is excused or justified because he was "under the influence" and thus not expected to control his behaviour. https://www.who.int/violence_injury_prevention/resources/publications/en/guidelines_chap2.pdf

¹⁸ Definicja za Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” <https://www.niebieskalinia.pl/pismo/wydania/dostepne-artykuly/5093-wtorna-wiktyimizacja>

¹⁹ https://cpk.org.pl/wp-content/uploads/2020/05/STEREOTYP_raport.pdf - dowiedz się więcej o stereotypach, które funkcjonują w debacie publicznej i prawie z raportu CPK „Wymiar sprawiedliwości w sprawach o zabójstwa na tle przemocy w rodzinie”.

Czy do gwałtów dochodzi też w małżeństwach albo związkach? Czy można zgwałcić pracownicę lub pracownika seksualnego?

Oczywiście. Każdy stosunek seksualny bez zgody drugiej osoby to gwałt.

Przemocą seksualną jest także wprowadzanie drugiej osoby w błąd odnośnie do stosowanej antykoncepcji (w tym zdejmowanie prezerwatywy bez wiedzy drugiej osoby) lub swojego stanu zdrowia np. ukrywanie chorób przenoszonych drogą płciową.

Osoba, która jest świadoma swojej choroby przenoszonej drogą płciową, a naraża drugą osobę na zarażenie podlega odpowiedzialności karnej(art. 161 Kodeksu karnego).

Jak gwałt wpływa na dalsze życie?

Badania naukowe pokazują jednoznacznie, że przemoc seksualna i zgwałcenie mają ogromny wpływ na dalsze życie osób, które ich doświadczyły²⁰.

Osoby, które ich doświadczyły cierpią na różne przypadłości natury psychicznej i somatycznej m.in. na nawracające wspomnienia doznanej krzywdy tzw. flashbacki, trudności ze snem, trudności w nawiązywaniu relacji, zaufaniu, kłopoty psychosomatyczne (choroby, bóle bez wyraźnej przyczyny somatycznej), spadek samooceny, stany lękowe, depresję czy nawet zespół stresu pourazowego (PTSD)²¹.

²⁰ Without our consent, Katie Russell, TEDx University of York <https://youtu.be/7UxEcPBiqb4>

²¹ <https://www.rainn.org/statistics/victims-sexual-violence> 94% of women who are raped experience symptoms of post-traumatic stress disorder (PTSD) during the two weeks following the rape. Więcej: <https://zycie.hellozdrowie.pl/agnieszka-czapczynska-kobiece-cialo-po-gwalcie-robi-sie-jak-pole-minowe-nigdy-nie-wiadomo-kiedy-wybuchna-emocje/>, <http://www.psychologia.edu.pl/czytelnia/59-niebieska-linia/477-psychologiczne-konsekwencje-gwaltu.html>, <https://www.justice.gov/file/1121326/download>